

Starostwo Powiatowe w Wołominie
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

POWIATOWY PROGRAM ROZWOJU

PIECZY ZASTĘPCZEJ NA LATA 2015-2017

Wołomin 2015

Spis treści	Str.
I. Wstęp	3
II. Diagnoza – charakterystyka i analiza rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka z terenu powiatu wołomińskiego	5
III. Cele programu rozwoju i wsparcia pieczy zastępczej	28
IV. Beneficjenci programu	32
V. Realizatorzy programu	33
VI. Limit rodzin zastępczych zawodowych w latach 2015 – 2018	33
VII. Źródła finansowania	34
VIII. Planowany budżet programu	34
IX. Monitoring i ewaluacja programu	35
X. Podsumowanie	37

I. WSTĘP

Z dniem 1 stycznia 2012 r. weszła w życie ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, która wprowadziła znaczące zmiany w dotychczasowym systemie opieki nad dzieckiem i rodziną. Ustawa zawiera nowe regulacje w kwestiach dotyczących wspierania rodziny oraz organizacji systemu pieczy zastępczej. System pieczy zastępczej to zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców. Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych to zespół planowych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji.

Ustawa nałożyła nowe obowiązki na jednostki samorządu terytorialnego i organy administracji rządowej oraz podzieliła kompetencje. Od 1 stycznia 2012 r. system wsparcia rodziny organizowany przez samorząd lokalny opiera się na:

- 1) zadaniach gminy,
- 2) zadaniach powiatu,
- 3) zadaniach samorządu województwa.

Gmina odpowiedzialna jest za pracę z rodziną biologiczną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, w tym za poradnictwo specjalistyczne dla rodzin i zapewnienie usług asystentów rodziny. Do zadań własnych gminy należy również tworzenie i rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, a także współfinansowanie pobytu dzieci z terenu gminy w pieczy zastępczej.

Do zadań własnych powiatu m.in. należy:

- 1) zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo-wychowawczych,
- 2) organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziną i instytucjonalną pieczę zastępczą,
- 3) tworzenie warunków do powstawania i działania rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i rodzin pomocowych oraz szkolenie kandydatów do pełnienia tych funkcji,
- 4) organizowanie wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej, w szczególności przez tworzenie warunków do powstawania grup wsparcia i specjalistycznego poradnictwa,
- 5) wyznaczenie organizatora rodzinnej pieczy zastępczej,
- 6) opracowanie i realizacja 3 – letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych.

Do kompetencji samorządu województwa należy organizowanie i prowadzenie ośrodków adopcyjnych oraz prowadzenie ośrodka preadopcyjnego i regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej.

Zarządzeniem nr 137/2011 Starosty Wołomińskiego z dnia 14.10. 2011 r. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie zostało wyznaczone na organizatora rodzinnej pieczy zastępczej w powiecie wołomińskim.

Art. 180 pkt. 1 ustawy¹ z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, zobowiązuje powiat do opracowania i realizacji 3-letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych.

Polityka rodzinna zajmuje szczególnie ważne miejsce w systemie polityki i pomocy społecznej. Obejmuje ona całokształt działań podejmowanych przez państwo, samorządy terytorialne, organizacje pozarządowe i inne podmioty w celu stworzenia odpowiednich warunków dla prawidłowego funkcjonowania rodzin i spełniania przez nie funkcji istotnych zarówno dla ich członków, jak i dla całego społeczeństwa. Dlatego polityka państwa oraz wszelkie działania instytucji samorządowych i organizacji pozarządowych powinny być nakierowane na pomoc udzielaną rodzinie i w rodzinie.

„Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej ma na celu dobro dzieci, które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych, środowiska rodzinnego, atmosfery szczęścia, miłości i zrozumienia, w trosce o ich harmonijny rozwój i przyszłą samodzielność życiową, dla zapewnienia ochrony przysługujących im praw i wolności, dla dobra rodziny, która jest podstawową komórką społeczeństwa oraz naturalnym środowiskiem rozwoju i dobra wszystkich jej członków, a w szczególności dzieci, w przekonaniu, że skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiekowaniu się i wychowywaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami”².

Podstawowym środowiskiem funkcjonowania i rozwoju dziecka jest rodzina. Prawidłowo funkcjonująca rodzina, wypełniająca swoje role, dająca poczucie bezpieczeństwa dziecku jest wartością najważniejszą i najcenniejszą. Gdy rodzina nie jest w stanie samodzielnie rozwiązać swoich problemów konieczne jest wsparcie zewnętrzne powołanych do tego instytucji, organizacji oraz osób.

Wszelkie zaplanowane profesjonalne działania powinny być skierowane na wszechstronną pomoc rodzinie, która znalazła się w sytuacji kryzysowej.

¹ Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, Dz.U. 2011 nr 149 poz. 887

² Ibid, s. 8915

Praca z rodziną biologiczną jest jednym z ważniejszych elementów systemu wsparcia rodziny. Umieszczenie dziecka w systemie pieczy zastępczej zgodnie z intencją ustawodawcy ma być ostatecznością po wykorzystaniu przez gminę wszystkich form wsparcia rodziny naturalnej.

PODSTAWA PRAWNA

Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2015 – 2017 jest dokumentem powstałym na podstawie art. 180 pkt. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2011 r. Nr 149, poz. 887 z późn. zm. – (t. j. Dz. U. z 2015 r. poz. 332).

Usytuowanie:

1. Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do roku 2030,
2. Strategia Rozwoju Powiatu Wołomińskiego do 2015 roku,
3. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Wołomińskiego na lata 2008 – 2015.

II.

DIAGNOZA – CHARAKTERYSTYKA I ANALIZA RODZIN ZASTĘPCZYCH, RODZINNYCH DOMÓW DZIECKA Z TERENU POWIATU WOŁOMIŃSKIEGO

1. Rodzicielstwo zastępcze przed wejściem ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej.

Sytuacja konieczności umieszczenia dziecka poza rodziną wynika przede wszystkim z deficytów środowiska, w którym żyje dziecko oraz z dysfunkcji instytucji powołanych do organizowania pracy z rodziną. Choroba alkoholowa rodziców jest jedną z głównych przyczyn odejścia dzieci z domu, kolejne dysfunkcje w rodzinie a zarazem przyczyny to przemoc, dezorganizacja życia rodzinnego, niewydolność w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, wykorzystywanie seksualne, porzucenie dziecka. Prawidłowością powtarzającą się jest również fakt, że dzieci umieszczane w placówkach opiekuńczo – wychowawczych z w/w powodów pochodzą również w większości z rodzin żyjących w ubóstwie.

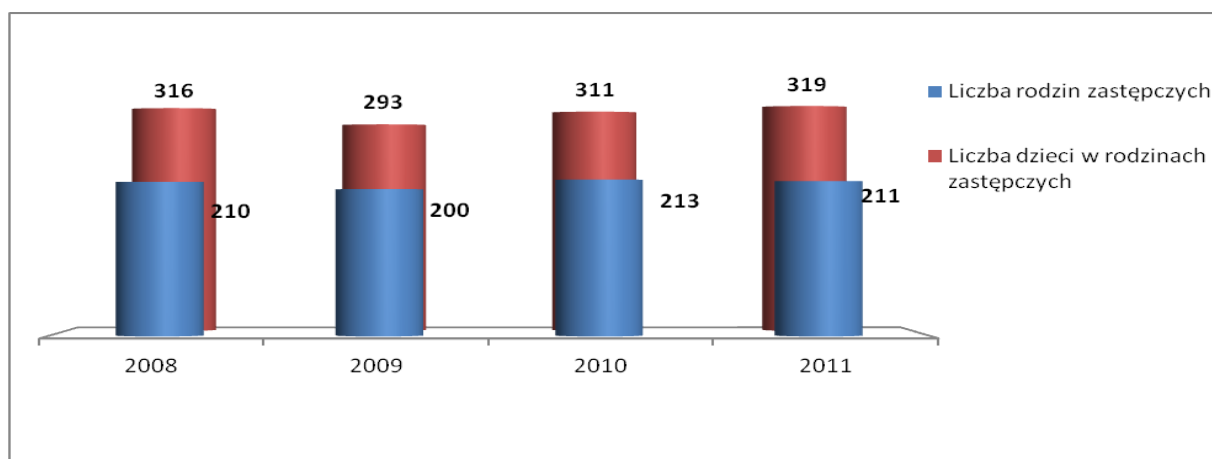
W związku z tym ubóstwo należy uznać za przyczynę współtowarzyszącą większości problemów rodziny, powodujących jej opuszczenie przez dziecko. Zjawiska te z kolei wiążą się z takimi problemami jak: długotrwałe bezrobocie -szczególnie obojga rodziców, problemy mieszkaniowe.

Aby móc zapewnić dzieciom odpowiednie wsparcie często konieczne staje się umieszczenie ich w pieczy zastępczej.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie mając na uwadze zabezpieczenie potrzeb dzieci od 2002 roku przeprowadza szkolenia kandydatów na rodziny zastępcze (programem PRIDE). Odbyło się 20 edycji szkoleń, podczas których zostało przeszkolonych 98 rodzin i 47 osób. Z przeszkolonych kandydatów, którzy uzyskali kwalifikację utworzono 35 rodzin zastępczych. 4 rodziny uzyskały kwalifikację i czekają na przyjęcie dzieci.

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej rodziny zastępcze do dnia 31 grudnia 2011 r. były dzielone na spokrewnione (pradziadkowie, dziadkowie, rodzeństwo, wujostwo), niespokrewnione z dzieckiem, zawodowe niespokrewnione z dzieckiem: wielodzietne, specjalistyczne oraz o charakterze pogotowia rodzinnego. Na terenie powiatu wołomińskiego funkcjonowały również cztery publiczne Rodzinne Domy Dziecka oraz placówka opiekuńczo – wychowawcza.

Wykres nr 1. Liczba rodzin zastępczych i liczba dzieci w nich umieszczona w latach 2008-2011.

Źródło: Dane własne Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie.

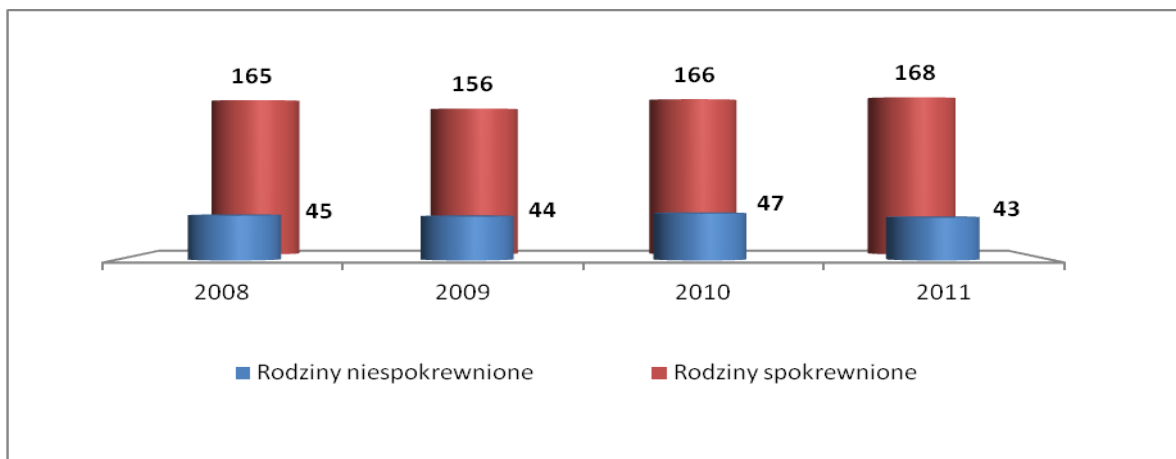
Tabela nr 1. Liczba rodzin zastępczych i liczba dzieci w nich umieszczona w latach 2008-2011.

Rodziny zastępcze	Rok 2008	Rok 2009	Rok 2010	Rok 2011
Liczba rodzin zastępczych	210	200	213	211
Liczba dzieci w rodzinach zastępczych	316	293	311	319

Źródło: Dane własne Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie.

W 2011 roku objętych pomocą i wsparciem Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie było 211 rodzin zastępczych w tym 319 dzieci. W latach 2008- 2011 liczba rodzin zastępczych oraz liczba dzieci w nich umieszczona kształtowała się na podobnym poziomie.

Wykres nr 2. Liczba rodzin spokrewnionych i niespokrewnionych w latach 2008 – 2011.

Źródło: Dane własne Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie.

Tabela nr 2. Liczba rodzin spokrewnionych i niespokrewnionych w latach 2008 – 2011.

TYP RODZINY	2008	2009	2010	2011
	liczba rodzin	liczba rodzin	liczba rodzin	liczba rodzin
Rodziny spokrewnione	165	156	166	168
Rodziny niespokrewnione	45	44	47	43

Źródło: Dane własne Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie.

W latach 2008 – 2011 liczba rodzin zastępczych spokrewnionych i liczba rodzin zastępczych niespokrewnionych utrzymywała się na podobnym poziomie: w roku 2008 było 165 rodzin zastępczych spokrewnionych a w 2011 r. 168 takich rodzin. Rodzin zastępczych niespokrewnionych w 2008 roku było 45, w 2011 r. 43.

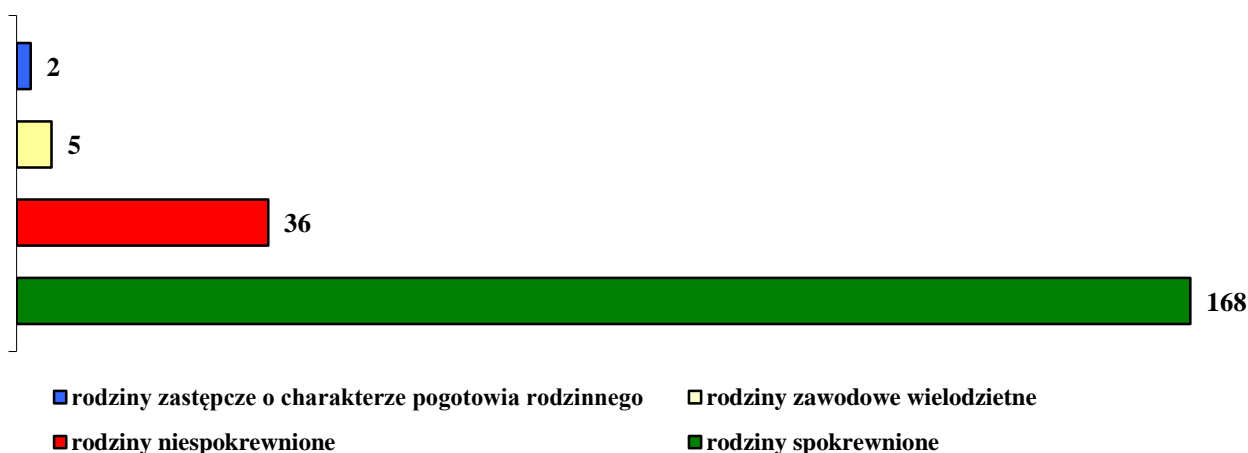
Tabela nr 3. Rodziny zastępcze zawodowe – geneza.

Rok	Liczba rodzin zastępczych zawodowych	Liczba dzieci w ciągu całego roku przebywająca w rodzinach zastępczych zawodowych	Liczba dzieci w ciągu całego roku przebywająca w rodzinach zastępczych pełniących funkcje Pogotowia Rodzinnego
2002	1	-	-
2003	1	-	10
2004	1	-	10
2005	5	20	11
2006	6	40	8
2007	7 (1 rodzina przekwalifikowana na RDDz.)	41	7
2008	8 (1 rodzina przekwalifikowana na RDDz.)	54	18
2009	8	44	13
2010	7 (1 rodzina rozwiązana)	49	17
2011	7	32	18

Źródło: Dane własne Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie.

W 2002 roku na terenie Powiatu Wołomińskiego została utworzona pierwsza rodzina zastępcza zawodowa o charakterze pogotowia rodzinnego. Na przestrzeni kolejnych lat Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie przeszkoliło kolejne rodziny zastępcze, aby zabezpieczyć opiekę dzieciom, którym groziło umieszczenie w placówkach opiekuńczo – wychowawczych. W roku 2011 funkcjonowało 7 rodzin zastępczych zawodowych w tym dwie rodziny zastępcze pełniące funkcję pogotowia rodzinnego. Łącznie w ciągu całego 2011 roku w rodzinach zastępczych zawodowych przebywało 32 dzieci, w tym 18 dzieci w Pogotowiach Rodzinnych.

Wykres nr 3. Typy rodzin zastępczych w roku 2011.

Źródło: Dane własne Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie.

Wśród rodzin zastępczych zdecydowanie najwięcej było rodzin spokrewnionych – 168, następnie niespokrewnionych – 36, rodzin zastępczych zawodowych wielodzietnych 5 i rodzin zastępczych o charakterze pogotowia rodzinnego 2.

Wykres nr 4. Liczba dzieci w poszczególnych rodzinach zastępczych w roku 2011.

Źródło: Dane własne Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie.

W roku 2011 najwięcej dzieci przebywało w rodzinach zastępczych spokrewnionych - 209 dzieci, w rodzinach zastępczych niespokrewnionych – 60 dzieci, w rodzinach zastępczych zawodowych – 32 dzieci, w tym 18 dzieci przebywało w rodzinach zastępczych o charakterze pogotowia rodzinnego.

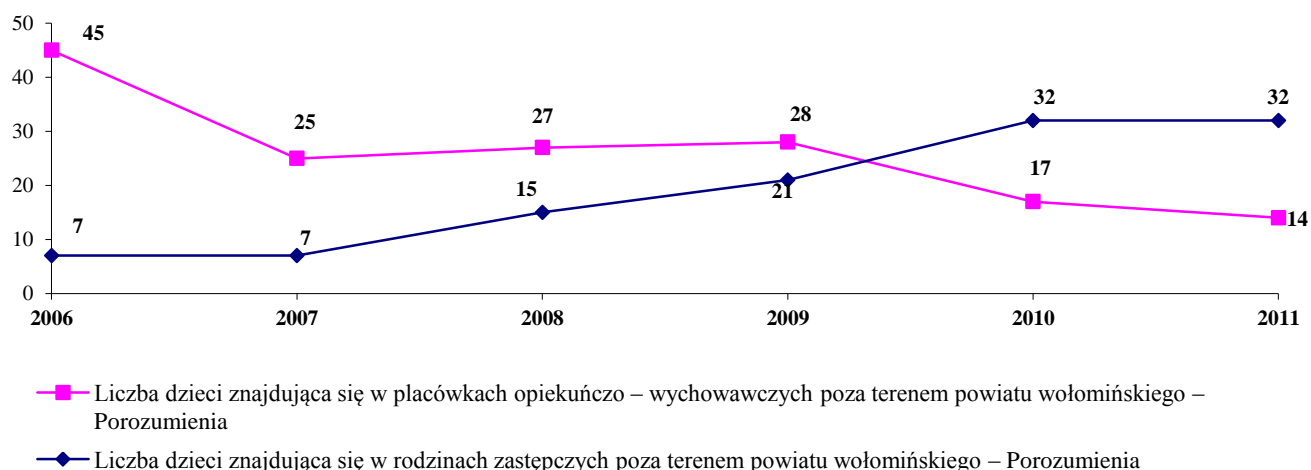
Liczba dzieci poza powiatem wołomińskim

Tabela nr 4. Liczba dzieci znajdująca się w rodzinach zastępczych oraz placówkach opiekuńczo-wychowawczych poza terenem powiatu wołomińskiego w latach 2006-2011.

Rok	Liczba dzieci znajdująca się w rodzinach zastępczych poza terenem powiatu wołomińskiego – Porozumienia	Liczba dzieci znajdująca się w placówkach opiekuńczo – wychowawczych poza terenem powiatu wołomińskiego – Porozumienia
2006	7	45
2007	7	25
2008	15	27
2009	21	28
2010	32	17
2011	32	14

Źródło: Dane własne Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie.

Wykres nr 5. Liczba dzieci znajdujących się w rodzinach zastępczych oraz placówkach opiekuńczo-wychowawczych poza terenem powiatu wołomińskiego w latach 2006-2011.

Źródło: Dane własne Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie.

Od roku 2006 można zaobserwować zmniejszającą się liczbę dzieci przebywających poza terenem powiatu wołomińskiego w placówkach opiekuńczo wychowawczych. Jest to spowodowane po pierwsze usamodzielnianiem się wychowanków i opuszczaniem placówek. Po drugie Powiat Wołomiński stara się zabezpieczać miejsca w rodzinach zastępczych oraz placówkach opiekuńczo – wychowawczych funkcjonujących na terenie naszego powiatu wobec powyższego kierowanie dzieci do placówek znajdujących się poza terenem powiatu wołomińskiego odbywa się sporadycznie.

Analizując sytuację w rodzinach zastępczych poza powiatem wołomińskim można zaobserwować od 2006 roku wzrost liczby dzieci umieszczanych w tych rodzinach. W 2006 roku było 7 dzieci poza powiatem, w 2011 roku było ich 32. Wzrost ten nie ma przełożenia na zwiększenie liczby dzieci objętych pomocą, ponieważ od roku 2008 utrzymuje się podobna liczba dzieci, która jest umieszczona w rodzinach zastępczych (patrz wykres nr 1). Sytuacja ta jest spowodowana często tym, iż rodzina zastępcza (zazwyczaj spokrewniona), która chce zająć się dzieckiem potrzebującym opieki mieszka poza powiatem wołomińskim. Przemieszczanie się rodzin zastępczych też jest powodem zwiększającej liczby dzieci poza powiatem wołomińskim.

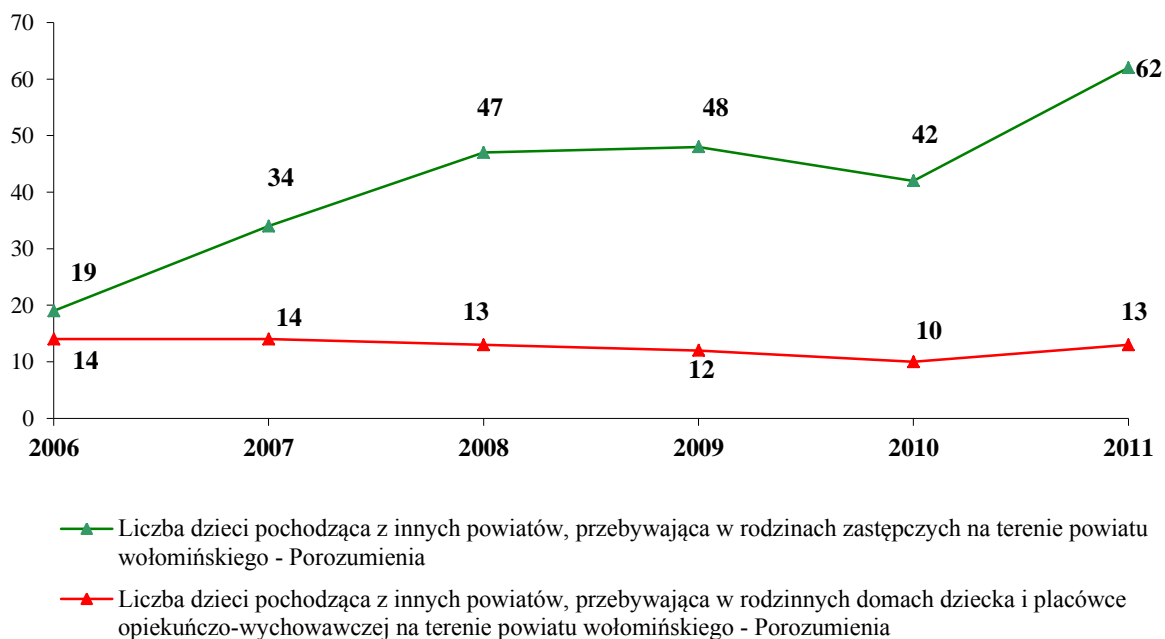
Liczba dzieci z innych powiatów

Tabela nr 5. Liczba dzieci pochodzących z innych powiatów, przebywająca w rodzinach zastępczych oraz w rodzinnych domach dziecka i placówce opiekuńczo-wychowawczej na terenie powiatu wołomińskiego w latach 2006-2011.

Rok	Liczba dzieci pochodzących z innych powiatów, a przebywających w rodzinach zastępczych na terenie powiatu wołomińskiego – Porozumienia	Liczba dzieci pochodzących z innych powiatów, a przebywających w rodzinnych domach dziecka i placówce opiekuńczo-wychowawczej na terenie powiatu wołomińskiego – Porozumienia
2006	19	14
2007	34	14
2008	47	13
2009	48	12
2010	42	10
2011	62	13

Źródło: Dane własne Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie.

Wykres nr 6. Liczba dzieci pochodzących z innych powiatów, przebywająca w rodzinach zastępczych oraz w rodzinnych domach dziecka i placówce opiekuńczo-wychowawczej na terenie powiatu wołomińskiego w latach 2006-2011.

Źródło: Dane własne Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie.

Liczba dzieci pochodzących z innych powiatów, a przebywających w rodzinach zastępczych na terenie powiatu wołomińskiego od roku 2006 wzrosła z 19 dzieci do 62 w roku 2011. Jednym z powodów jest migracja rodzin zastępczych na teren powiatu wołomińskiego, który bezpośrednio przylega do Warszawy. Kolejnym powodem jest mała ilość rodzin zastępczych i brak miejsc w rodzinach zastępczych funkcjonujących na terenie innych powiatów, które proszą o umieszczanie dzieci w rodzinach zastępczych z powiatu wołomińskiego.

Na przestrzeni 5 lat liczba dzieci pochodzących z innych powiatów a przebywających w rodzinnych domach dziecka i placówce opiekuńczo wychowawczej na terenie powiatu wołomińskiego nie zmieniła się znacząco.

Rodziny zastępcze – podział według miejsca zamieszkania stan 31.12.2011r.

Tabela nr 6. Liczba rodzin zastępczych zamieszkałych na terenie powiatu wołomińskiego na dzień 31.12.2011 r.

Gmina	Liczba rodzin zastępczych
Wołomin	52
Kobyłka	14
Marki	25
Ząbki	17
Zielonka	11
Poświętne	9
Tuszczy	9
Dąbrówka	6
Strachówka	2
Jadów	5
Radzymin	21
Klembów	13
Łącznie na terenie Powiatu	184

Źródło: Dane własne Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie.

Liczba pełnoletnich wychowanków objęta wsparciem Powiatowego Centrum Pomocy

Rodzinie

Tabela nr 7. Liczba pełnoletnich wychowanków objęta wsparciem PCPR w latach 2006-2011.

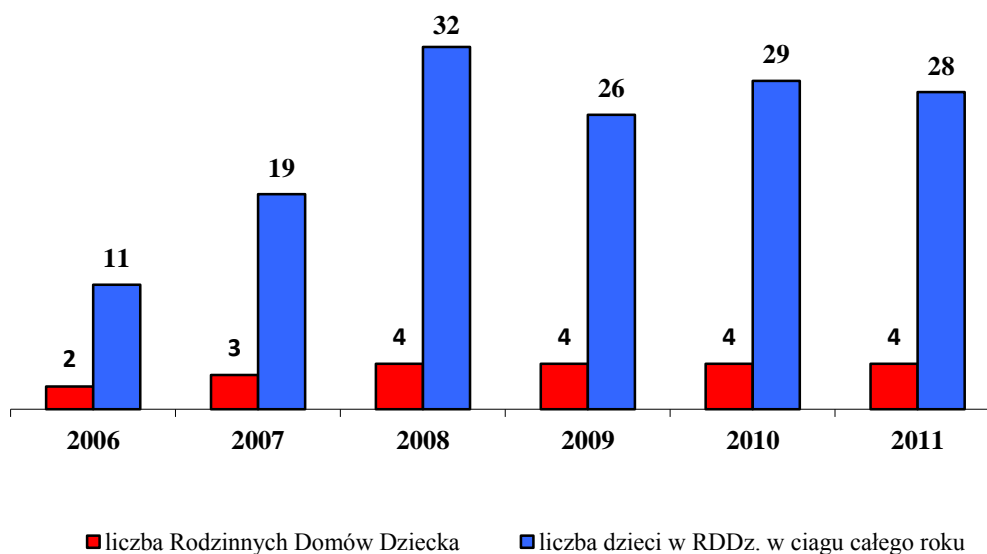
Rok	Liczba pełnoletnich wychowanków
2006	158
2007	197
2008	174
2009	144
2010	106
2011	101

Źródło: Dane własne Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie.

Liczba pełnoletnich wychowanków od roku 2006 zmniejszyła się ze 158 osób do 101 w roku 2011r. Powodem jest nie przystępowanie do indywidualnego programu usamodzielnienia, nie podjęcie nauki lub też pobyt w przedłużonej rodzinie zastępczej.

Rodzinne Domy Dziecka

Wykres nr 7. Liczba dzieci w Rodzinnych Domach Dziecka na terenie powiatu wołomińskiego w latach 2006-2011 (w ciągu całego roku).

Źródło: Dane własne Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie.

Pierwszy Rodzinny Dom Dziecka na terenie Powiatu Wołomińskiego powstał w roku 2004 w Wołominie. Na przestrzeni lat powstawały kolejne rodzinne placówki, które przyjmowały do swoich rodzin dzieci potrzebujące wsparcia i miłości. Do końca 2011 roku funkcjonowały 4 takie placówki, w których łącznie przez cały rok przebywało 28 wychowanków.

Placówka opiekuńczo – wychowawcza typu socjalizacyjnego

Na terenie powiatu wołomińskiego w gminie Strachówka funkcjonuje placówka opiekuńczo – wychowawcza typu socjalizacyjnego, w której jest 30 miejsc. Zgodnie z przepisami umieszczane są tam dzieci powyżej 10 roku życia. Aktualnie przebywają tam dzieci od 12 roku życia do 18, a w przypadku kontynuowania nauki przez wychowanków nawet do 25 roku życia.

Tabela nr 8. Liczba dzieci przebywająca w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu specjalizacyjnego w latach 2006-2011 (w ciągu całego roku).

Rok	Liczba dzieci w ciągu całego roku w placówce opiekuńczo – wychowawczej typu socjalizacyjnego
2006	42
2007	35
2008	41
2009	47
2010	44
2011	42

Źródło: Dane własne Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie.

Liczba dzieci w ciągu całego roku przebywająca w placówce opiekuńczo – wychowawczej typu socjalizacyjnego od roku 2006 do roku 2011 utrzymuje się na podobnym poziomie.

Specjalistyczne poradnictwo

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie prowadzi Specjalistyczną Poradnię Rodzinną, w której bezpłatnie można skorzystać z porad prawnika oraz profesjonalnego wsparcia psychologicznego.

W roku 2011 z poradni specjalistycznej ze wsparcia psychologa skorzystało ponad 20 rodzin zastępczych. Prowadzone były terapie indywidualne, grupowe. Przeprowadzane diagnozy dzieci z rodzin i placówek.

2. Wnioski z analizy Pieczy Zastępczej do roku 2011 (przed wejściem w życie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej).

- W latach 2008 do 2011 utrzymuje się na podobnym poziomie liczba rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie powiatu wołomińskiego;
- W latach 2008 do 2011 utrzymuje się na tym samym poziomie liczba dzieci w rodzinach zastępczych funkcjonujących na terenie powiatu wołomińskiego;
- W latach 2008 do 2011 nie powstała żadna zawodowa rodzina zastępcza;
- W latach 2006 do 2011 roku o 69 % zmalała liczba dzieci umieszczanych i przebywających w placówkach opiekuńczo – wychowawczych poza terenem powiatu wołomińskiego;
- W latach 2006 do 2011 liczba dzieci umieszczanych w rodzinach zastępczych poza terenem powiatu wołomińskiego wzrosła o 357 %;
- W latach 2006 do 2011 wzrost o 227 % liczby dzieci pochodzących z innych powiatów a przebywających w rodzinach zastępczych na terenie powiatu wołomińskiego;
- W latach 2006 do 2011 zachowany był podobny poziom liczby dzieci pochodzących z innych powiatów a przebywających w placówkach opiekuńczo – wychowawczych typu rodzinnego i socjalizacyjnego na terenie powiatu wołomińskiego;
- W latach 2006 do 2011 liczba pełnoletnich wychowanków rodzin zastępczych, placówek opiekuńczo – wychowawczych, z którymi współpracuje Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie zmniejszyła się o 36 %;
- Z ogólnej liczby dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w 2011 roku 82 % stanowią dzieci umieszczone w rodzinach zastępczych a 18 % w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

Uwzględniając powyższe wskaźniki należy podkreślić znaczący wzrost umieszczeń liczby dzieci w rodzinach zastępczych, natomiast wyraźny spadek liczby dzieci w placówkach opiekuńczo – wychowawczych.

3. Piecza zastępcza w latach 2012- 2014.

Rodzinna piecza zastępcza

Według nowych przepisów wprowadzonych ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej od 1 stycznia 2012 roku zgodnie z art. 39 ust.1 formami rodzinnej pieczy zastępczej są rodziny zastępcze:

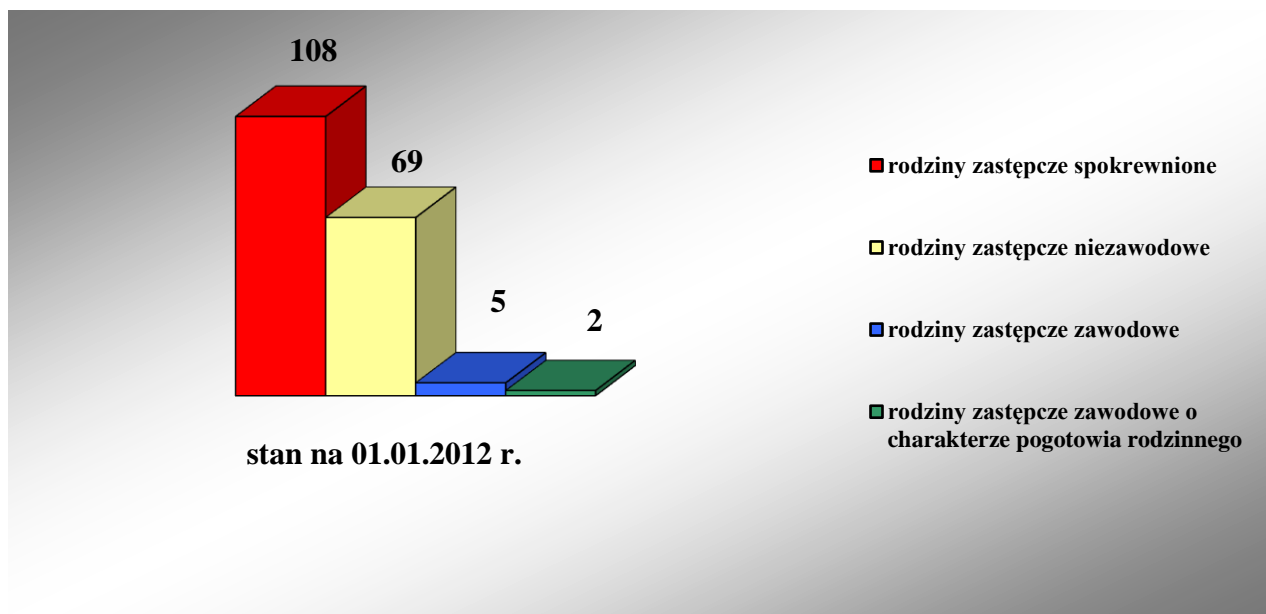
- spokrewnione (wstępni i rodzeństwo)
- niezawodowe (wujostwo i osoby obce)
- zawodowe w tym pełniące funkcje pogotowia rodzinnego i zawodowa specjalistyczna
- rodzinne domy dziecka
- rodziny pomocowe

Tym samym część rodzin zastępczych dawniej funkcjonujących jako spokrewnione (wujostwo) automatycznie została przekształcona w rodziny niezawodowe.

Liczba rodzin zastępczych na 31.12.2011r. wynosiła: 184

Liczba dzieci w rodzinach zastępczych na 31.12.2011r. wynosiła: 258

Wykres nr 8. Podział na typy rodzin zastępczych zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Stan na 01.01.2012 r.

Źródło: Dane własne Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie.

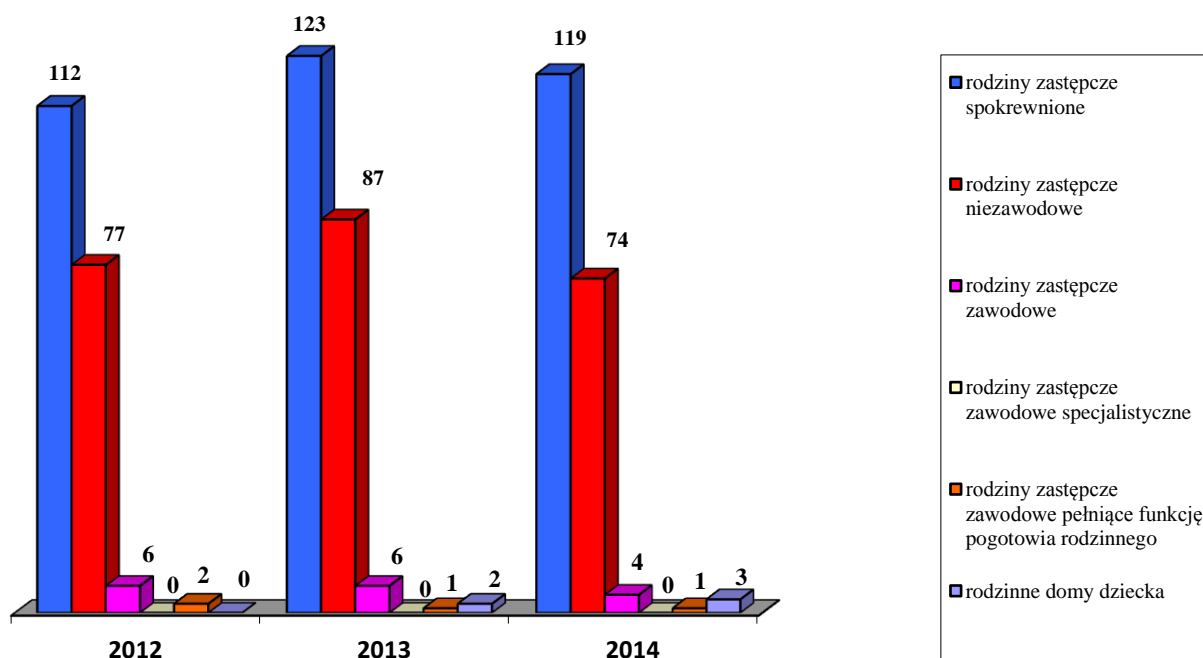
Liczba rodzin zastępczych według obowiązującego podziału od 1 stycznia 2012: rodziny zastępcze spokrewnione 108, rodziny zastępcze niezawodowe 69, rodziny zastępcze zawodowe wielodzietne 5, rodziny zastępcze zawodowe o charakterze pogotowia rodzinnego 2.

Tabela nr 9. Rodziny zastępcze i dzieci umieszczone w rodzinach zastępczych w latach 2012-2014 z podziałem na typ rodziny zastępczej.

TYP RODZINY	2012		2013		2014	
	liczba rodzin	liczba dzieci	liczba rodzin	liczba dzieci	liczba rodzin	liczba dzieci
Rodziny spokrewnione	112	134	123	141	119	148
Rodziny niezawodowe	77	109	87	106	74	97
Rodziny zawodowe w tym:	6	36	6	21	4	26
1/specjalistyczna	0	0	0	0	0	0
2/ pogotowie rodzinne	2	11	1	13	1	17
Rodzinny Dom Dziecka	0	0	2	13	3	24
RAZEM	197	279	219	281	201	295

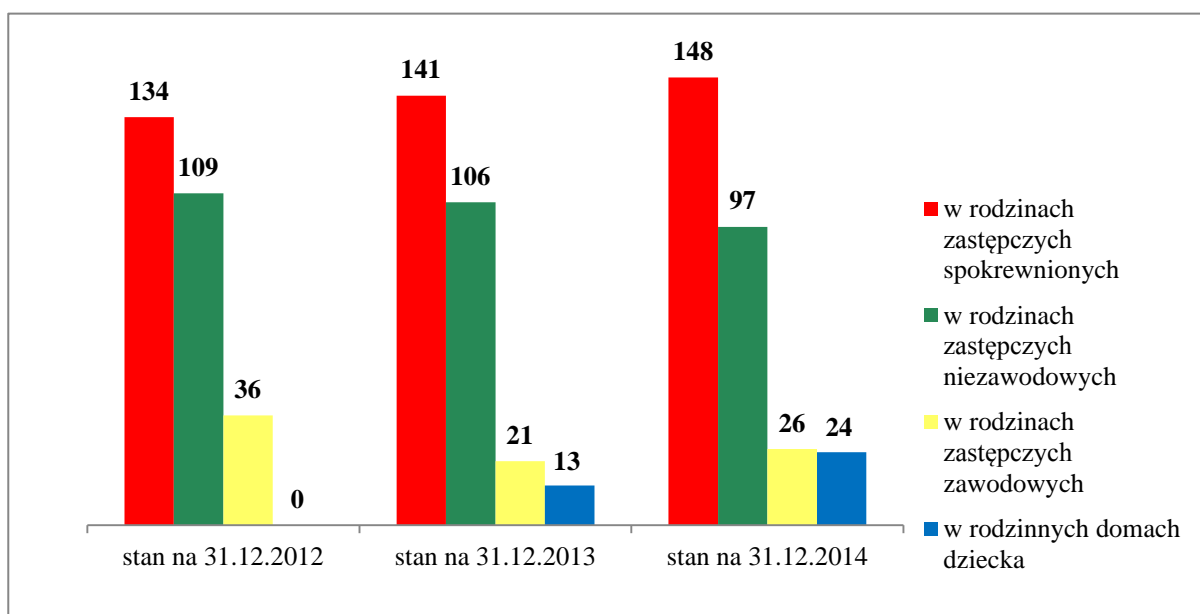
Źródło: Dane własne Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie.

Wykres nr 9. Rodziny zastępcze w latach 2012-2014 z podziałem na typ rodziny zastępczej.

Źródło: Dane własne Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie.

Wykres nr 10. Dzieci umieszczone w rodzinach zastępczych w latach 2012-2014 z podziałem na typ rodziny zastępczej.

Źródło: Dane własne Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie.

Liczba rodzin zastępczych w stosunku do 01.01.2012 roku wzrosła w ten sposób, że na stan 31.12.2012 roku było 197 rodzin zastępczych - największy przyrost rodzin zastępczych spokrewnionych i niezawodowych, w roku 2013 było to już 219 rodzin zastępczych - również największy przyrost nastąpił wśród rodzin zastępczych spokrewnionych i niezawodowych. Na dzień 31.12.2014 roku było 201 rodzin zastępczych w tym 119 rodzin spokrewnionych, 74 rodziny zastępcze niezawodowe, 4 rodziny zastępcze zawodowe, 1 rodzina zastępcza zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego, 3 rodzinne domy dziecka.

Tabela nr 10. Fluktuacja w rodzinach z terenu powiatu wołomińskiego z podziałem na typy rodzin oraz poszczególne gminy powiatu wołomińskiego. Stan na 31.12.2014 r.

Wyszczególnienie		DĄBRÓWKA	JADÓW	KLEMBÓW	KOBYŁKA	MARKI	POŚWIĘTNE	RADZYMIN	STRACHÓWKA	TELUSZCZ	WOŁOMIN	ZĄBKI	ZIELONKA	RAZEM
Liczba rodzin		6	7	17	16	22	9	21	2	14	56	20	11	201
Liczba dzieci		7	11	23	20	26	19	39	3	20	88	25	14	295
Liczba rodzin	S	6	3	9	10	15	4	11	1	7	34	11	8	119
	N	0	4	7	6	7	4	8	1	7	18	9	3	74
	Z	0	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	4
	P	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1
	RDz	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	2	0	3
Liczba dzieci	S	7	4	10	13	18	5	16	2	9	41	13	10	148
	N	0	7	9	7	8	8	9	1	11	21	12	4	97
	Z	0	0	4	0	0	6	0	0	0	11	0	0	21
	P	0	0	0	0	0	0	5	0	0	0	0	0	5
	RDz	0	0	0	0	0	0	9	0	0	15	0	0	24
Doszło rodzin	S	0	0	1	2	2	0	1	0	2	3	2	1	14
	N	0	0	1	1	2	0	0	0	2	1	2	1	10
	Z	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	P	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	RDz	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	1
Doszło dzieci	S	0	0	1	3	2	0	1	0	4	3	2	1	17
	N	0	0	1	1	2	0	0	0	2	1	3	1	11
	Z	0	0	0	0	0	3	0	0	0	0	0	0	3
	P	0	0	0	0	0	0	14	0	0	0	0	0	14
	RDz	0	0	0	0	0	0	3	0	0	3	0	0	6
Odeszło rodzin	S	0	1	2	0	1	0	0	0	2	2	2	0	10
	N	0	0	0	0	3	2	1	0	1	3	4	0	14
	Z	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	P	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	RDz	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Odeszło dzieci	S	0	1	2	1	2	0	0	0	2	2	2	0	12
	N	0	0	0	0	3	5	1	0	3	4	4	0	20
	Z	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	P	0	0	0	0	0	0	12	0	0	0	0	0	12
	RDz	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Zródło: Dane własne Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie.

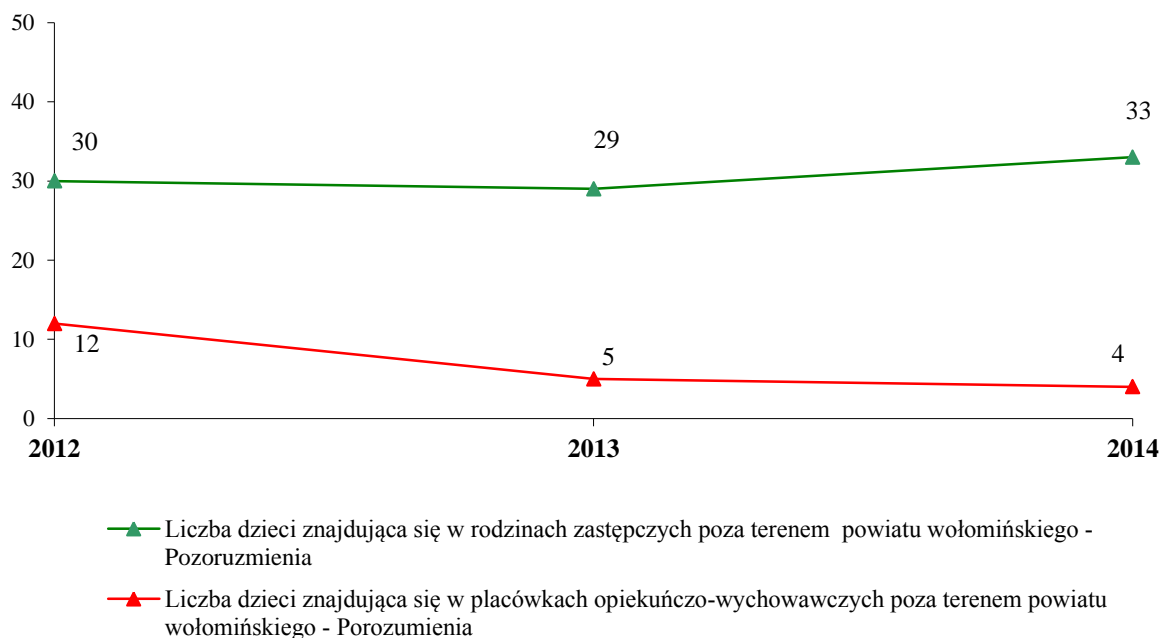
Liczba dzieci poza powiatem wołomińskim

Tabela nr 11. Liczba dzieci znajdująca się w rodzinach zastępczych oraz placówkach opiekuńczo-wychowawczych poza terenem powiatu wołomińskiego w latach 2012-2014.

Rok	Liczba dzieci znajdująca się w rodzinach zastępczych poza terenem powiatu wołomińskiego – Porozumienia	Liczba dzieci znajdująca się w placówkach opiekuńczo-wychowawczych poza terenem powiatu wołomińskiego – Porozumienia
2012	30	12
2013	29	5
2014	33	4

Źródło: Dane własne Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie.

Wykres nr 11. Liczba dzieci znajdująca się w rodzinach zastępczych oraz placówkach opiekuńczo-wychowawczych poza terenem powiatu wołomińskiego w latach 2012-2014.

Liczba dzieci znajdująca się w rodzinach zastępczych poza terenem powiatu w latach 2012-2014 utrzymuje się na podobnym poziomie, natomiast znacząco w tym zmalała liczba dzieci w placówkach.

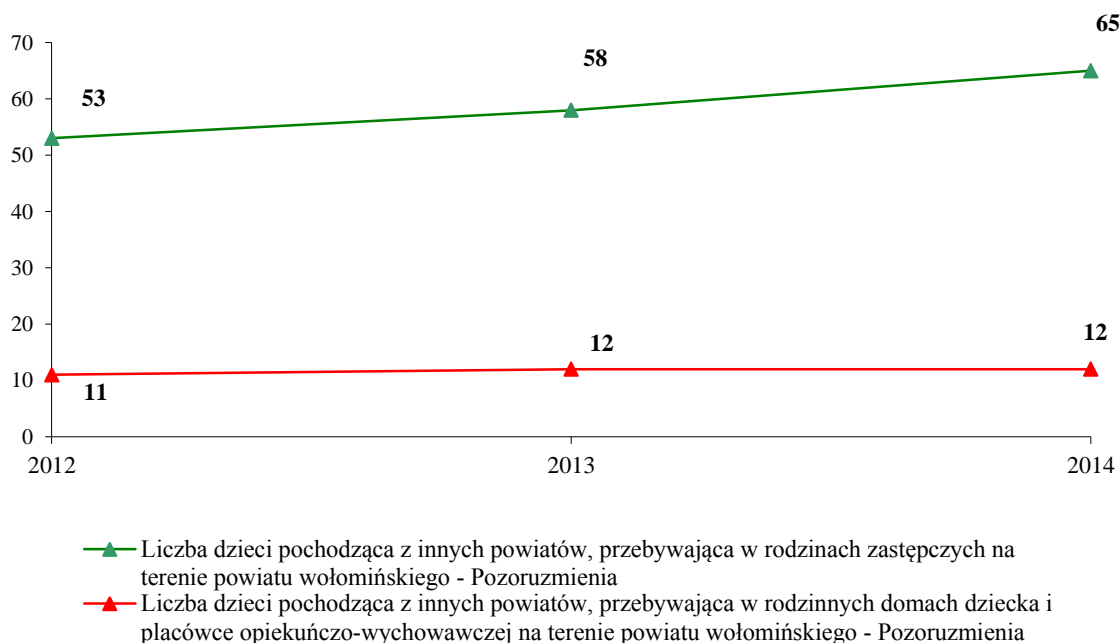
Liczba dzieci z innych powiatów

Tabela nr 12. Liczba dzieci pochodzących z innych powiatów, przebywająca w rodzinach zastępczych oraz w rodzinnych domach dziecka i placówce opiekuńczo-wychowawczej na terenie powiatu wołomińskiego w latach 2012-2014.

Rok	Liczba dzieci pochodzących z innych powiatów, a przebywających w rodzinach zastępczych na terenie powiatu wołomińskiego – Porozumienia	Liczba dzieci pochodzących z innych powiatów, a przebywających w rodzinnych domach dziecka i placówce opiekuńczo-wychowawczej na terenie powiatu wołomińskiego – Porozumienia
2012	53	11
2013	58	12
2014	65	12

Źródło: Dane własne Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie.

Wykres nr 12. Liczba dzieci pochodzących z innych powiatów, przebywająca w rodzinach zastępczych oraz w rodzinnych domach dziecka i placówce opiekuńczo-wychowawczej na terenie powiatu wołomińskiego w latach 2012-2014.

Źródło: Dane własne Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie.

Podobnie jak w latach wcześniejszych, tak i w przedziale czasowym 2012 - 2014 widać tendencję wzrostową w liczbie dzieci pochodzących z innych powiatów, a przebywających w rodzinach zastępczych na terenie powiatu wołomińskiego.

Tabela nr 13. Liczba pełnoletnich wychowanków w latach 2012-2014.

Rok	Liczba pełnoletnich wychowanków
2012	131
2013	139
2014	130

Źródło: Dane własne Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie.

Liczba usamodzielnianych wychowanków utrzymuje się na podobnym poziomie.

Instytucjonalna piecza zastępcza :

Placówki opiekuńczo – wychowawcze typu:

- socjalizacyjnego
- interwencyjnego
- specjalistyczno-terapeutycznego
- rodzinnego

Na terenie powiatu wołomińskiego funkcjonują 4 placówki opiekuńczo – wychowawcze typu rodzinnego, (które według nazewnictwa ustawy o pomocy społecznej były rodzinnymi domami dziecka) i jedna placówka opiekuńczo – wychowawcza typu socjalizacyjnego.

Trzy placówki rodzinne znajdują się na terenie gminy Wołomin, i jedna na terenie gminy Radzymin.

Pl. opiekuńczo – wychowawcza typu rodzinnego, Rodzinny Dom Dziecka nr 1 liczba miejsc: 6

Pl. opiekuńczo – wychowawcza typu rodzinnego, Rodzinny Dom Dziecka nr 2 liczba miejsc: 6

Pl. opiekuńczo – wychowawcza typu rodzinnego, Rodzinny Dom Dziecka nr 3 liczba miejsc: 8

Pl. opiekuńczo – wychowawcza typu rodzinnego, Rodzinny Dom Dziecka nr 4 liczba miejsc: 8

Pl. opiekuńczo – wychowawcza typu socjalizacyjnego znajduje się na terenie gminy Strachówka liczba miejsc dla wychowanków: 30.

Tabela 14. Liczba dzieci przebywająca w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu socjalizacyjnego oraz w 4 placówkach opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego (w ciągu całego roku) w latach 2012-2014.

Rok	Liczba dzieci w ciągu całego roku w placówce opiekuńczo – wychowawczej typu socjalizacyjnego	Liczba dzieci w ciągu całego roku w 4 placówkach opiekuńczo – wychowawczych typu rodzinnego
2012	42	24
2013	41	31
2014	36	29

Źródło: Dane własne Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie.

Liczba dzieci w ciągu całego roku przebywająca w placówce opiekuńczo – wychowawczej typu socjalizacyjnego od roku 2012 do roku 2014 systematycznie spada. Natomiast liczba dzieci w ciągu całego roku przebywająca w placówkach opiekuńczo – wychowawczych typu rodzinnego od 2012 roku wzrosła.

Liczba dzieci w pieczy zastępczej na terenie powiatu wołomińskiego w ciągu całego roku 2011r.

Łączna liczba dzieci w placówkach opiekuńczo - wychowawczych: **70**, w tym:

liczba dzieci w placówce opiekuńczo – wychowawczej typu socjalizacyjnego: 42

liczba dzieci w czterech placówkach opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego : 28

Liczba dzieci w rodzinach zastępczych : **319**

Łączna liczba dzieci w pieczy zastępczej w ciągu całego roku : **389**

Liczba dzieci w pieczy zastępczej na dzień 31.12.2011 r.

Łączna liczba dzieci w placówkach opiekuńczo - wychowawczych stan na 31.12.2011r. **56**, w tym:

liczba dzieci w placówce opiekuńczo – wychowawczej typu socjalizacyjnego: 31

liczba dzieci w czterech placówkach opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego: 25

liczba dzieci w rodzinach zastępczych: **258**

Łączna liczba dzieci w pieczy zastępczej na dzień 31.12.2011 r.: **314**

Kuratorzy III Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej – Sądu Rejonowego w Wołominie na dzień 31.12.2011 r. wykonali 236 nadzorów kuratora w sprawach opiekuńczych, w tym ok. 30 małoletnich może potrzebować umieszczenia w pieczy zastępczej (informacje zostały zebrane z ośrodków pomocy społecznej funkcjonujących na terenie Powiatu oraz z Sądu Rejonowego w Wołominie).

Liczba dzieci w pieczy zastępczej na terenie powiatu wołomińskiego w ciągu całego roku 2014

f.

Łączna liczba dzieci w placówkach opiekuńczo - wychowawczych: **65**, w tym:

liczba dzieci w placówce opiekuńczo – wychowawczej typu socjalizacyjnego: 36

liczba dzieci w czterech placówkach opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego: 29

Liczba dzieci w rodzinach zastępczych: **337**

Łączna liczba dzieci w pieczy zastępczej w ciągu całego roku: **402**

Liczba dzieci w pieczy zastępczej na dzień 31.12.2014 r.

Łączna liczba dzieci w placówkach opiekuńczo - wychowawczych stan na 31.12.2014r. **54**, w tym:

liczba dzieci w placówce opiekuńczo – wychowawczej typu socjalizacyjnego: 29

liczba dzieci w czterech placówkach opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego: 25

liczba dzieci w rodzinach zastępczych: **295**

Łączna liczba dzieci w pieczy zastępczej na dzień 31.12.2014 r: **349**

Liczba dzieci z poszczególnych gmin powiatu, zagrożona umieszczeniem w pieczy zastępczej

Tabela nr 15. Liczba dzieci zagrożona umieszczeniem w pieczy zastępczej z terenu powiatu wołomińskiego.

Stan na 12.2014 r.

Gmina	Liczba rodzin / Liczba dzieci
Wołomin	18 rodzin / brak danych ilości dzieci
Kobyłka	brak danych ilości rodzin / 2 dzieci
Zielonka	-
Ząbki	10 rodzin / 19 dzieci
Marki	2 rodziny / brak danych ilości dzieci
Radzymin	5 rodzin / 9 dzieci
Dąbrówka	0
Klembów	4 rodziny / 9 dzieci
Poświętne	0
Tłuszcz	8 rodzin / 25 dzieci
Strachówka	0
Jadów	1 rodzina / 2 dziecko
Łącznie dzieci	66

Źródło: Dane własne Ośrodków Pomocy Społecznej z terenu powiatu wołomińskiego.

Tabela nr 16. Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej z podziałem na przyczynę ich umieszczenia. Stan na dzień 31.12. 2014 r.

Przyczyna umieszczenia pieczy zastępczej	Liczba dzieci w rodzinach zastępczych spokrewnionych	Liczba dzieci w rodzinach zastępczych niezawodowych	Liczba dzieci w rodzinach zastępczych zawodowych			Liczba dzieci w rodzinnych domach dziecka
			ogółem	w tym pełniących funkcję pogotowia rodzinnego	w tym pełniących funkcję specjalistyczną	
sieroctwa	16	20	0	0	0	0
półsieroctwa	22	7	0	0	0	0
uzależnienia rodziców, w tym:	39	35	14	2	0	8
od alkoholu	34	33	14	2	0	8
przemocy w rodzinie	0	2	1	0	0	1
bezzradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	49	25	7	3	0	11
niepełnosprawności co najmniej jednego z rodziców	7	7	1	0	0	2
długotrwałej lub ciężkiej choroby co najmniej jednego z rodziców	7	0	2	0	0	1
ubóstwa	0	0	0	0	0	0
bezrobocia	0	0	0	0	0	0
nieodpowiednich warunków mieszkaniowych	1	0	0	0	0	1
pobytu za granicą co najmniej jednego z rodziców (praca zarobkowa)	1	0	0	0	0	0
Inne	6	1	1	0	0	0

Źródło: Dane własne Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie.

Analiza SWOT

MOCNE STRONY

- PCPR jest organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej
- wykształcona i doświadczona kadra
- zaplecze organizacyjno - administracyjne
- Specjalistyczna Poradnia Rodzinna świadcząca bezpłatne kompleksowe usługi
- wolontariat w zakresie pomocy specjalistycznej w SPR
- trenerzy PRIDE
- 1 Pogotowie Rodzinne
- 4 placówki opiekuńczo-wychowawcze typu rodzinnego
- placówka opiekuńczo-wychowawcza typu socjalizacyjnego
- rodziny zastępcze zawodowe
- grupa wsparcia
- mieszkanie chronione dla pełnoletnich wychowanków
- stworzone procedury kwalifikacyjne dla kandydatów do rodzinnej pieczy zastępczej, która pozwala na całkowicie profesjonalną pracę z rodzinami.
- pełnoletni wychowankowie korzystają ze wsparcia proponowanego w projekcie unijnym „Okno na świat”
- gminy miejskie prowadzą ośrodki wsparcia

SZANSE

- jeżeli będą asystenci i profilaktyka w gminie jest szansa na umieszczanie mniejszej liczby dzieci w pieczy
- dobra współpraca z pracownikami socjalnymi i asystentami z gminy spowoduje dobry przepływ informacji o dzieciach i ich środowisku, aby lepiej dobrać rodziny zastępcze
- skuteczniejsza współpraca z sądem w Wołominie
- rozszerzenie współpracy z organizacjami pozarządowymi

SLABE STRONY

- brak wystarczającej kadry (koordynatorzy)*
- brak samochodu służbowego przy rozległym terenie
- mało mieszkań chronionych
- niewystarczająca liczba pogotowi rodzinnych
- brak specjalistycznej rodziny zastępczej zawodowej
- w gminach wiejskich brak ośrodków wsparcia
- brak wolontariatu
- niewystarczająca liczba rodzin zastępczych zawodowych i Rodzinnych Domów Dziecka

ZAGROŻENIA

- ze względu na brak środków finansowych ograniczenie możliwości rozwoju pieczy zastępczej
- brak kandydatów do pełnienia rodzinnej pieczy zastępczej
- wypalenie zawodowe opiekunów zastępczych

Wnioski z analizy Pieczy Zastępczej do roku 2014:

- w latach 2012 do 2014 liczba rodzin zastępczych utrzymuje się na podobnym poziomie, jedynie w roku 2013 jest znaczny wzrost liczby rodzin do 219,
- na przestrzeni lat 2012 – 2014 nieznacznie zwiększyła się liczba rodzin zastępczych spokrewnionych z 212 w 2012 r. do 219 w roku 2014,
- rodziny zastępcze niezawodowe utrzymują się na podobnym poziomie,
- liczba rodzin zastępczych zawodowych zmniejszyła się na rzecz rodzinnych domów dziecka w wyniku przekwalifikowania zawodowego,
- liczba dzieci znajdująca się w rodzinach zastępczych poza terenem powiatu w latach ubiegłych utrzymuje się na podobnym poziomie rok 2012 -30 dzieci, rok 2013 – 29 dzieci rok 2014 – 33 dzieci,
- liczba dzieci pochodzących z innych powiatów, a przebywających w rodzinach zastępczych na terenie powiatu wołomińskiego systematycznie wzrasta z liczby 53 w roku 2012 do 65 w roku 2014,
- od roku 2012 zanotowano wzrost liczby dzieci umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej,
- łączna liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej w ciągu całego roku na przestrzeni lat wzrosła z 389 w roku 2011 do 402 w roku 2014,
- liczba dzieci przebywających w rodzinach zastępczych również wzrosła od roku 2011 z liczby 319 do liczby 337 w roku 2014,
- liczba dzieci umieszczonych i przebywających w placówce opiekuńczo – wychowawczej typu socjalizacyjnego od roku 2012 systematycznie spada co jest wynikiem założeń ustawowych realizowanych przez Powiat,
tym samym liczba dzieci umieszczonych w Placówkach opiekuńczo – wychowawczych typu rodzinnego od roku 2012 wzrosła,
- powiat wołomiński od paru lat nie umieszcza dzieci w placówkach opiekuńczo – wychowawczych poza terenem własnego powiatu. W roku 2012 liczba dzieci znajdująca się w placówkach opiekuńczo – wychowawczych poza terenem powiatu to 12 dzieci, w roku 2014 liczba dzieci wyniosła 4,
- w latach 2012 do 2014 liczba pełnoletnich wychowanków utrzymuje się na podobnym poziomie,
- jedna rodzina zastępcza o charakterze pogotowia rodzinnego to zbyt mała na Powiat Wołomiński i jest to utrudnienie w realizacji pieczy zastępczej,
- brak rodziny zastępczej specjalistycznej,
- brak wystarczającej kadry.

III.

CELE PROGRAMU ROZWOJU I WSPARCIA PIECZY ZASTĘPCZEJ

Ważnym elementem polityki społecznej powiatu jest budowanie efektywnego systemu wsparcia rodziny i pieczy zastępczej. Aby system wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przynosił pożądane efekty, należy położyć szczególny nacisk na profilaktykę oraz pracę z rodziną biologiczną. Wspieranie rozwoju dziecka poprzez objęcie rodziny wielozakresową pomocą zdrowotną, edukacyjną, wychowawczą, psychologiczną, socjalną, finansową, prawną. Umieszczenie dziecka w systemie pieczy zastępczej zgodnie z ideą ustawodawcy powinno być ostatecznością, po wykorzystaniu przez gminę wszystkich możliwych form wsparcia rodziny naturalnej.

Naturalnym środowiskiem rozwoju dziecka jest rodzina. Dorastanie poza środowiskiem rodzinnym może skutkować w przyszłości różnorodnymi trudnościami m.in. w pełnieniu odpowiednich ról społecznych, w samodzielnym funkcjonowaniu, w nawiązywaniu pozytywnych więzi z innymi ludźmi, w uzyskaniu wykształcenia i zatrudnienia. W przypadku, gdy dziecko z różnych przyczyn nie może pozostać w swojej rodzinie, najbardziej korzystnym dla niego rozwiązaniem jest umieszczenie w rodzinie zastępczej lub w placówce rodzinnej, gdzie znajdzie ciepło, miłość, zrozumienie i poczucie bezpieczeństwa.

Formy rodzinnej pieczy zastępczej są niewątpliwie korzystniejsze dla rozwoju dziecka niż formy instytucjonalne tj. placówka opiekuńczo – wychowawcza typu socjalizacyjnego. Jednakże nie wszystkie dzieci trafią do rodzinnych form pieczy zastępczej i dlatego ważne miejsce w systemie również zajmuje placówka opiekuńczo – wychowawcza typu socjalizacyjnego.

1. Za cel główny Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2015-2017 uznaje się :

- Rozwój i doskonalenie systemu opieki nad dzieckiem przebywającym poza naturalnym środowiskiem rodzinnym oraz pomoc dzieciom objętym zastępczymi formami wychowania w przystosowaniu się do samodzielnego życia.

2. Cele szczegółowe :

- Rozwój i doskonalenie systemu rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej.
- Zapewnienie profesjonalnego wsparcia rodzinom i rodzinnym formom pieczy zastępczej aby mogły pełnić właściwe funkcje opiekuńczo - wychowawcze.
- Promocja i rozwój pieczy zastępczej.

3. Zadania Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2015 – 2017

- Rozwijanie systemu rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej :
 - doskonalenie zawodowe kadry zespołu do spraw pieczy zastępczej;
 - ustalenie corocznego limitu rodzin zastępczych zawodowych;
 - zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo – wychowawczych;
 - utworzenie rodzin zastępczych zawodowych pełniących funkcję pogotowii rodzinnych;
 - przyznawanie świadczeń na miesięczne utrzymanie dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnych domach dziecka oraz innych świadczeń zgodnie z ustawą;
 - zapewnienie środków na przyznanie pomocy pieniężnej na kontynuację nauki, usamodzielnienie i zagospodarowanie dla osób usamodzielnianych;
 - zapewnienie wynagrodzeń dla rodzin zastępczych zawodowych, rodzinnych domach dziecka;
 - zapewnianie środków na funkcjonowanie instytucjonalnej pieczy zastępczej;
 - dochodzenie należności od rodziców biologicznych za pobyt ich dzieci w pieczy zastępczej;
 - promocja rodzicielstwa zastępczego.

- Sukcesywne wspieranie i ulepszanie opracowanego systemu kwalifikowania kandydatów do prowadzenia rodzinnych form pieczy zastępczej poprzez dalsze:
 - prowadzenie naboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;
 - organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz dla kandydatów do pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego;
 - kwalifikowanie osób kandydujących do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka.

- Zapewnienie profesjonalnego wsparcia rodzinom i rodzinnym formom pieczy zastępczej, aby mogły pełnić właściwe funkcje opiekuńczo – wychowawcze poprzez:
 - wsparcie dla osób usamodzielnianych między innymi poprzez programy unijne, realizowanie indywidualnych programów usamodzielnienia;
 - prowadzenie i rozwijanie mieszkań chronionych dla pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej
 - zapewnienie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka, szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji;
 - przeprowadzanie warsztatów umiejętności wychowawczych dla rodziców zastępczych;
 - zapewnienie pomocy i wsparcia rodzinom zastępczym, w szczególności w ramach grup wsparcia;
 - zorganizowanie pomocy wolontariuszy dla sprawujących rodzinne formy pieczy zastępczej;

- zorganizowanie rodzin pomocowych zgodnie z potrzebami;
- zapewnienie pomocy prawnej;
- prowadzenie specjalistycznego wsparcia, terapii dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą i ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w zależności od potrzeb,
- zapewnianie badań psychologicznych rodzinom zastępczym;
- współpraca z gminnymi Zespołami Interdyscyplinarnymi;
- współpraca z ośrodkami pomocy społecznej, gminami, sądem, kuratorami, organizacjami pozarządowymi i innymi instytucjami działającymi na polu wsparcia rodziny (między innymi w zakresie oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej);
- pozyskiwanie środków zewnętrznych na realizację Programu, w tym środków rządowych, na podstawie art. 187 ust.1 pkt. 2 ustawy.

- Promocja i rozwój pieczy zastępczej:

1. Przeprowadzanie akcji promocyjnych na terenie powiatu.

Harmonogram Działań

Zadanie nr 1.
Rozwijanie kompleksowego systemu rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej.
Działanie:
<ul style="list-style-type: none"> ✓ doskonalenie zawodowe kadry zespołu do spraw pieczy zastępczej ✓ ustalenie corocznego limitu rodzin zastępczych zawodowych ✓ zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo – wychowawczych ✓ utworzenie rodzin zastępczych zawodowych pełniących funkcję pogotowii rodzinnych ✓ przyznawanie świadczeń na miesięczne utrzymanie dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnych domach dziecka oraz innych świadczeń zgodnie z ustawą ✓ zapewnienie środków na przyznanie pomocy pieniężnej na kontynuację nauki, usamodzielnienie i zagospodarowanie dla osób usamodzielnianych ✓ zapewnienie wynagrodzeń dla rodzin zastępczych zawodowych, rodzinnych domach dziecka ✓ zapewnianie środków na funkcjonowanie instytucjonalnej pieczy zastępczej ✓ dochodzenie należności od rodziców biologicznych za pobyt ich dzieci w pieczy zastępczej ✓ promocja rodzicielstwa zastępczego
Realizator
PCPR w Wołominie, Starostwo Powiatu Wołomińskiego
Termin realizacji
2015-2017

Zadanie nr 2.

Dalsze sukcesywne wsparcie systemu pozyskiwania kandydatów do prowadzenia rodzinnych form pieczy zastępczej

Działanie:

- ✓ prowadzenie naboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka
- ✓ organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz dla kandydatów do pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego
- ✓ kwalifikowanie osób kandydujących do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka

Realizator

PCPR w Wołominie, Zespół kwalifikacyjny

Termin realizacji

2015-2017

Zadanie nr 3.

Zapewnienie profesjonalnego wsparcia rodzinom, rodzinnym formom pieczy zastępczej i instytucjonalnej pieczy zastępczej oraz, aby mogły pełnić właściwe funkcje opiekuńczo – wychowawcze

Działanie:

- ✓ wsparcie dla osób usamodzielnianych między innymi poprzez programy unijne, realizowanie indywidualnych programów usamodzielnienia
- ✓ prowadzenie i rozwijanie mieszkań chronionych dla pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej
- ✓ zapewnienie rodzinom zastępczym, prowadzącym rodzinne domy dziecka, szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji
- ✓ zapewnienie pomocy i wsparcia pieczy zastępczej, w szczególności w ramach grup wsparcia
- ✓ zorganizowanie pomocy wolontariuszy dla sprawujących rodzinne formy pieczy zastępczej i instytucjonalnej pieczy zastępczej,
- ✓ zorganizowanie rodzin pomocowych zgodnie z potrzebami
- ✓ zapewnienie pomocy prawnej
- ✓ prowadzenie specjalistycznego wsparcia, terapii dla osób sprawujących pieczę zastępczą i ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w zależności od potrzeb
- ✓ zapewnianie badań psychologicznych rodzinom zastępczym oraz prowadzącym placówki opiekuńczo - wychowawcze;
- ✓ sporządzanie diagnoz psychofizycznych dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo – wychowawczych oraz rodzinnej pieczy zastępczej

<ul style="list-style-type: none"> ✓ współpraca z gminnymi Zespołami Interdyscyplinarnymi ✓ współpraca z ośrodkami pomocy społecznej, gminami, sądem, kuratorami, poradniami psychologiczno – pedagogicznymi, organizacjami pozarządowymi i innymi instytucjami działającymi na polu wsparcia rodziny (między innymi w zakresie oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej) ✓ pozyskiwanie środków zewnętrznych na realizację Programu, w tym środków rządowych, na podstawie art. 187 ust.1 pkt. 2 ustawy
Realizator PCPR w Wołominie, OPS-y, Sąd, Organizacje pozarządowe
Termin realizacji 2015-2017

Zadanie nr 4. Promocja i rozwój pieczy zastępczej
<p style="text-align: center;">Działanie:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Przeprowadzanie akcji promocyjnych na terenie Powiatu: <ul style="list-style-type: none"> - festyny - kampanie informacyjne w szkołach, - rozwieszanie banerów promujących rodzicielstwo zastępcze, - kampanie na rzecz rodzicielstwa zastępczego
Realizator PCPR w Wołominie, szkoły na terenie powiatu
Termin realizacji 2015-2017

IV.

BENEFICJENCI PROGRAMU

1. Dzieci przebywające w pieczy zastępczej
2. Rodziny zastępcze i osoby prowadzące rodzinne domy dziecka
4. Osoby usamodzielniane
5. Kandydaci do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz kandydaci do pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego
6. Rodziny pomocowe sprawujące czasową opiekę nad dzieckiem pozbawionym opieki rodziny zastępczej

7. Kierownictwo i wychowawcy placówek opiekuńczo - wychowawczych
8. Wolontariusze
9. Dzieci biologiczne opiekunów różnych form pieczy zastępczej

V.

REALIZATORZY PROGRAMU

Koordinatorem Programu jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie przy współpracy:

- Rodzin zastępczych
- Rodzinnych domów dziecka
- Rodzin pomocowych
- Placówek opiekuńczo- wychowawczych
- Miejskich i Gminnych Ośrodków Pomocy Społecznej
- Sędziów i Kuratorów Sądu Rejonowego Wydziału Rodzinnego
- Organizacji pozarządowych, Kościołów i związków wyznaniowych
- Wolontariuszy
- Jednostek samorządu terytorialnego
- Osoby usamodzielniane

VI.

LIMIT RODZIN ZASTĘPCZYCH

(w tym Rodzinnych Domów Dziecka) W LATACH 2015 -2017

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wprowadza obowiązek planowania i limitowania rodzin zastępczych funkcjonujących w powiecie. Na podstawie analizy danych dotyczących funkcjonowania pieczy zastępczej oraz uwzględniając cele programu i realne możliwości budżetowe samorządu powiatowego ustala się limit rodzin zastępczych zawodowych w latach 2015 - 2017 jak w poniższej tabeli :

Tabela nr 17. Planowany limit rodzin zastępczych zawodowych w latach 2015-2017.

Rok	Planowany limit rodzin zastępczych zawodowych w tym rodzinnych domów dziecka
2015	10
2016	12
2017	13

Źródło: Dane własne Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Wołominie.

VII.

ŹRÓDŁA FINANSOWANA

Źródłem finansowania zadań Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2015-2017 będą środki finansowe pochodzące:

- z budżetu Powiatu Wołomińskiego
- z budżetu Państwa (Ministra właściwego do spraw rodziny)
- z budżetów samorządów gminnych, zgodnie z art. 191 ust.9 - 10 ustawy
- z budżetów powiatowych, zgodnie z art. 191 ust.1- 4 ustawy
- z odpłatności rodziców biologicznych
- pozyskane w ramach PO WER ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego.

VIII.

PLANOWANY BUDŻET PROGRAMU NA ROK 2015

Tabela nr 18. Planowany budżet programu na 2015 rok.

Rodzaj wydatku	2015 rok
Rodziny zastępcze	4 658 020,00 zł
w tym:	
wynagrodzenia osobowe, bezosobowe i pochodne od wynagrodzeń	542 580,00 zł
świadczenia społeczne	3 768 500,00 zł
wydatki na dzieci z Powiatu Wołomińskiego umieszczone w rodzinach zastępczych w innych powiatach	325 440,00 zł
pozostałe wydatki bieżące	21 500,00 zł
Placówki opiekuńczo-wychowawcze	3 057 179,00 zł
w tym:	
Świadczenia na kontynuację nauki, usamodzielnienia, zagospodarowanie	204 000,00 zł
wydatki na dzieci z Powiatu Wołomińskiego umieszczone w placówkach opiekuńczo-wychowawczych w innych powiatach	140 448,00 zł
Utrzymanie 4 placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego	1 128 613,00 zł
Dom Dziecka w Równem	1 584 118,00 zł

PLANOWANE DOCHODY

Rodzaj dochodów	2015 rok
Rodzinna piecza zastępcza (wpłaty za dzieci z innych powiatów umieszczone w rodzinach zastępczych na terenie Powiatu Wołomińskiego, odpłatność gmin)	870 552,00 zł
Instytucjonalna piecza zastępcza (wpłaty za dzieci z innych powiatów umieszczone w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie Powiatu Wołomińskiego, odpłatność gmin)	471 340,00 zł
Odpłatność rodziców biologicznych	7 000,00 zł

Z uwagi na to, iż trudno w sposób jednoznaczny przewidzieć skutki finansowe realizacji ustawy oraz Programu określenie budżetu na lata 2016 – 2017 będzie dokonywać się zgodnie z planem budżetowym na poszczególne lata.

IX.

MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU

Monitorowanie Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej służy zapewnieniu jego sprawnego zarządzania i wdrażania. Monitoring programu będzie polegał na zbieraniu danych dotyczących zrealizowanych zadań w ramach programu w celu ocenienia czy program osiąga założone cele.

Ewaluacja pozwoli określić :

- Czy cele Programu są realizowane, jeśli nie – to co należy zmienić, aby je osiągnąć
- Czy cele ogólne i szczegółowe zostały osiągnięte i jakie wynikają z tego wnioski na przyszłość

Celem ewaluacji naszego programu są następujące stwierdzenia, pytania kluczowe :

Czy program stwarza możliwości postępu w zakresie rozwoju rodzin zastępczych?

Czy zagwarantowano wystarczające środki na realizację programu?

Czy do pieczy zastępczej trafiają tylko te dzieci, których rodzice mimo wsparcia ze strony gminy nie wypełniają swoich obowiązków?

Czy dzieci trafiają w pierwszej kolejności do rodzinnej pieczy zastępczej ?

Czy współpraca z ośrodkiem pomocy społecznej (asystentem rodziny) z koordynatorem rodziny stwarza właściwe warunki do współdziałania rodziny biologicznej z rodziną zastępczą lub placówką opiekuńczo-wychowawczą?

Czy planowane działania przyniosły oczekiwane rezultaty ?

W jakim stopniu warunki bazowe, wyposażenie w sprzęt i realizacja świadczeń oraz

organizacja pracy gwarantują realizację założonych celów ?

Czy jest zapewniana odpowiednia liczba miejsc w pieczy zastępczej?

Czy wzrasta liczba kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka?

Podstawę ewaluacji stanowią będą:

- wypowiedzi ustne partnerów i beneficjentów programu
- analiza dokumentów własnych
- monitorowanie środowiska
- obserwacja
- plany pomocy dziecku
- artykuły prasowe i zdjęcia
- indywidualne programy usamodzielnienia
- monitorowanie losów usamodzielnianych wychowanków
- ocena sytuacji dziecka
- wydane opinie
- wydane decyzje administracyjne dotyczące przyznanych świadczeń
- analiza sprawozdań
- anonimowe ankiety dla pieczy zastępczej i pełnoletnich wychowanków

Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie będzie co roku przedkładał sprawozdanie merytoryczne i finansowe Radzie Powiatu Wołomińskiego łącznie ze sprawozdaniem z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie.

X.

PODSUMOWANIE

Organizatorem pieczy zastępczej na terenie Powiatu Wołomińskiego zgodnie z Zarządzeniem Starosty Wołomińskiego jest tutejsze PCPR, w związku z powyższym jest on w dużej mierze głównym realizatorem większości zadań wymienionych w ustawie i w/w programie.

Wyznaczone w programie cele oraz zadania na lata 2015 – 2017 wynikają z diagnozy z lat ubiegłych jak i stanu posiadania przez powiat instytucji oraz narzędzi do realizacji ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2015-2017 jest dokumentem ogólnym ramowym, który ma za zadanie wskazywanie kierunków polityki rodzinnej szczególnie wobec pieczy zastępczej na danym terenie. Dokument ten nie powinien bezpośrednio wiązać się lub wskazywać działań dla konkretnej grupy realizatorów, tym samym dając dowolność współuczestnictwa w tworzeniu polityki rodzinnej wobec rodzin zastępczych.

Powiatowy Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2015-2017 i dane w nim zawarte są na dzień 31 grudnia 2014 roku. Wobec powyższego, na przestrzeni czasu dane i zawarte w Programie treści ulegają zmianie.

Zgodnie z założeniami ustawy i obowiązującymi przepisami poszczególne zadania są realizowane na bieżąco.

Trzeba zaznaczyć, że zgodnie z powołaną ustawą liczba dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo – wychowawczych nie dłużej niż do dnia 1 stycznia 2021 r. nie może być wyższa niż 30. Biorąc pod uwagę, że Dom Dziecka w Równem jest placówką socjalizacyjną na 30 osób należy wraz z końcem niniejszego programu rozwoju pieczy zastępczej w 2017 roku opracować koncepcję dostosowania Domu do obowiązujących przepisów.